

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

218

Vragen van het lid **Koenders** (PvdA) aan de ministers van Defensie en van Buitenlandse Zaken over *gevangenen van de NAVO in Afghanistan, ontheemden als gevolg van de gevechten en over ingehuurd kindsoldaten voor de beveiliging van Nederlandse bases*. (Ingezonden 6 oktober 2006)

1

Bent u op de hoogte van de zorgen die Human Rights Watch (HRW) heeft uitgesproken over het feit dat er door de NAVO in Afghanistan alleen wordt gesproken over de doden die als gevolg van gevechten vallen en nooit over de gevangenen die daarbij genomen worden?¹

2

Klopt de aanname dat er geen mensen gevangen zijn genomen door de NAVO-troepen? Zo neen, om hoeveel gevangenen gaat het? Deelt u de analyse van HRW dat het op z'n minst opmerkelijk is dat er bij deze gevechten geen mensen gevangen lijken te worden genomen? Kunt u verklaren waarom dat zo is?

3

Deelt u de mening dat het van het grootst mogelijke belang is dat de NAVO openheid van zaken geeft op het gebied van eventuele gevangenen? Deelt u tevens de mening dat de NAVO ook melding

zou moeten maken van mensen die eventueel door de Afghaanse autoriteiten gevangen zijn genomen in het kader van samen met ISAF uitgevoerde operaties?

4

Bent u tevens op de hoogte van het rapport van de VN-vluchtelingenorganisatie UNCHR waarin een aantal van totaal 80 à 90 duizend ontheemden wordt genoemd als gevolg van het conflict in Helmand, Kandahar en Uruzgan, waardoor het totale aantal ontheemden in de regio is opgelopen tot circa 200.000? Bent u op de hoogte van het feit dat slechts eenderde van de ontheemden humanitaire hulp heeft ontvangen?² Hoe is dit mogelijk en wat gaat u hieraan doen?

5

In hoeveel gevallen is door ISAF schadevergoeding aangeboden en gegeven aan deze ontheemden als gevolg van de NAVO-gevechten? In hoeverre denkt u dat dergelijke grote groepen ontheemden als gevolg van de gevechten een grote terugslag kunnen veroorzaken als het gaat om het winnen van de «hearts en minds» van de lokale bevolking? Is dit voor u aanleiding om te pleiten voor een NAVO-strategie die direct met dit probleem rekening houdt?

6

Klopt het bericht dat Nederland gebruikmaakt van de Afghan Security

Guard voor de bewaking van militaire bases in Afghanistan? Kunt u bevestigen dat de leeftijd van sommige van deze mensen erg laag ligt, zelfs zodanig dat er een commandant van 14 jaar in dienst zou zijn?³

7

Welke status heeft deze Afghan Security Guard (ASG) en wat is de relatie van de ASG tot de Afghaanse overheid?

8

Als dit bericht³ inderdaad klopt, wat is dan uw oordeel over het feit dat Nederland op deze manier gebruikmaakt van kindsoldaten voor het vervullen van beveiligingstaken?

9

Bent u bereid om deze vragen op zo kort mogelijke termijn te beantwoorden?

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Van Bommel (SP), ingezonden 3 oktober 2006 (vraagnummers 2060700620) en van het lid Van Baalen (VVD), ingezonden 4 oktober 2006 (vraagnummers 2060700720).

¹ Uitzending Netwerk, 2 oktober 2006.

² BBC News, «Afghan clashes displace thousand», 4 oktober 2006.

³ Parool, Afghaanse waakhonden voor Kamp Holland; «de bevolking ziet ons als ongelovigen», 4 oktober 2006.

Antwoord

Antwoord van minister **Kamp** (Defensie) en minister **Bot** (Buitenlandse Zaken). (Ontvangen 24 oktober 2006)

1

Ja.

2 en 3

ISAF geeft dagelijks een intern overzicht uit over aantallen gevangenen die in de diverse operatiegebieden zijn genomen. Deze exacte gegevens zijn om veiligheidsredenen gerubriceerd. De Regering kan de Kamer mededelen dat ISAF-militairen inmiddels ruim 50 gevangenen hebben gemaakt. Nederlandse eenheden hebben nog geen gevangenen gemaakt. Ook het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC) beschikt over gegevens. ISAF-landen notificeren het ICRC over aantallen gevangenen die zij nemen alsmede de identiteit. De Regering is niet van mening dat de NAVO verantwoordelijkheid kan of moet dragen voor gevangenen die door Afghaanse veiligheidstroepen worden gemaakt. Wel dringen de Nederlandse regering en vele NAVO-landen bij de Afghaanse regering aan op de vaststelling en uitvoering van een humaan Afghaans detentiebeleid dat aan internationale normen voldoet. Ook het ICRC en de Onafhankelijke Afghaanse Mensenrechten Commissie (AIHRC) zien hierop toe.

4

Over de exacte aantallen ontheemden in het zuiden lopen de schattingen sterk uiteen. Betrouwbare gegevens zijn (nog) niet voorhanden. De aantallen genoemd door UNHCR behoren tot de hoge schattingen, en het is niet duidelijk of deze inclusief reeds eerder bestaande groepen ontheemden zijn. De regering tracht langs verschillende wegen de juiste cijfers te achterhalen. Van grote aantallen ontheemden in Uruzgan lijkt vooralsnog geen sprake. Eventuele financiering van humanitaire hulp in het zuiden van Afghanistan zal bij voorkeur via de VN of het Internationale Rode Kruis dienen te verlopen. Van deze hulporganisaties financiert Nederland doorgaans de nationale programma's, zodat zij zelf prioriteiten kunnen stellen. Zoals is aangegeven in de brief aan de Tweede Kamer van 14 september

2006, zal de Nederlandse Regering 1,5 miljoen euro bijdragen aan het «Emergency Appeal» 2006 voor Afghanistan van het Internationale Comité van het Rode Kruis, dat via de Afghaanse Rode Halve Maan over een relatief sterke aanwezigheid in Afghanistan beschikt.

De NAVO berichtte onlangs dat ca. 4800 families inmiddels weer zijn teruggekeerd.

De provinciale Disaster Management Councils, waarin naast lokale autoriteiten ook ISAF en hulporganisaties zitting hebben, ondersteunen de bevolking bij de opvang en terugkeer na gewapend conflict.

Tijdens de informele NAVO ministeriële bijeenkomsten van Ministers van Buitenlandse Zaken (21 september) en van Ministers van Defensie (28 september) heeft Nederland een pleidooi gehouden voor het onmiddellijk verlenen van humanitaire hulp na een militaire operatie.

5

De uitbetaling van compensatie is op dit moment een nationale aangelegenheid.

Er is (nog) geen ISAF-brede regeling ten aanzien van schadeloosstellingen. Wel wordt er thans binnen NAVO-structuren gesproken over de totstandkoming van een gestandaardiseerde set regels. De Afghaanse regering heeft een Commissie ingesteld die voorstellen zal doen aan President Karzai over harmonisatie van het toekenning van compensatie na schade of verwondingen en dood van burgers door acties van het Afghaanse Leger, de Afghaanse Politie en ISAF. De bedragen die op dit moment zijn vastgesteld variëren van 50.000 Afghanis voor verwonde onschuldige burgers (820 euro) tot 200.000 Afghanis (3300 euro) voor de nabestaanden van een dodelijk slachtoffer. Het gemiddelde maandsalaris in Afghanistan ligt tussen de 100 en 200 euro.

Voorafgaand aan gevechtshandelingen plegen het Afghaanse leger en ISAF de lokale bevolking te waarschuwen de operatiegebieden te verlaten om daarbij de kans op onschuldige slachtoffers te minimaliseren. In de planning van militaire operaties houdt de NAVO daarenboven expliciet rekening met de herstelfase

na de gevechtshandelingen opdat de schade aan have en goed die kan zijn aangericht zo snel mogelijk kan worden hersteld. Dit gebeurt thans ook na operatie Medusa. Via snel beschikbare fondsen hebben bepaalde ISAF-lidstaten herstelwerkzaamheden in de provincie Kandahar gefinancierd. Een dergelijke snelle reactie is belangrijk om de lokale gemeenschappen te binden aan de doelstelling van de Afghaanse regering en ISAF.

6, 7 en 8

Voor de beveiliging van de buitenring van de kampementen in Tarin Kowt en Deh Rawod wordt gebruik gemaakt van lokale Afghaanse beveiligingscapaciteit, de *Afghan Security Guard* (ASG) genaamd. De ASG heeft geen formele relatie tot de Afghaanse overheid en wordt door Nederland ingehuurd. Wel worden de leden van de ASG gescreend door de Afghaanse autoriteiten. Nederland verlangt dat alle ASG-leden die deelnemen aan de beveiliging van de kampementen meerderjarig zijn. Alhoewel hierop wordt toegezien, is verificatie van de leeftijd niet eenvoudig, zeker in het Zuiden van Afghanistan, waar vaak geen sluitende bevolkingsadministratie is. Recent is een kandidaat afgewezen die minderjarig bleek te zijn.

9

Ja.